

עיד אלאדחא – איגרת מידע לעובדים בארגוני בריאות**רקע כללי**

עיד אלאדחא (התעתיק המדויק הינו עיד אלאצ'חא), חג הקורבן, הוא החג החשוב ביותר בלוח השנה האסלאמי והוא נקרא גם החג הגדול. ערב החג מתחיל ב-9 בחודש ד'ו אלחג'ה ונמשך 4 ימים (בשנת 2014, החג יצוין ככל הנראה ב-4 באוקטובר עד ה-7 באוקטובר, תתכן תזוזה במועדים). החג מצוין את העלייה לרגל למכה (החג) שנמשכת כשבוע וחג הקורבן מצוין את אחד השיאים בטקסים הנהוגים בה. החג נחגג לזכר נכונותו של אברהם להקריב את בנו במצוות אלוהים ("עקדת ישמעאל") וגם הדרוזים חוגגים אותו. **השנה נלווית לחג רגישות מיוחדת העובדה שיצוין במקביל (או בסמוך) לצום יום כיפור.**

מידע שימושי לצוות ועצות להתייחסות בתקופה זו:

- **קביעת תחילת החג:** יום תחילת החג תלוי בהכרזה שנעשית בתחילת החודש הירחי (כתשעה ימים לפני תחילת החג) ולכן אינו קבוע מראש. הדבר עלול להקשות על תכנון אירועים ופעילויות למטופלים ולמטפלים בארגון.
- **סדר היום של אנשים חוגגים:** יום לפני החג צמים המוסלמים (שאינם מקיימים את החג) בצום שנקרא "יום ערפה" או יקפת ערפה. כמו כן, ביום הראשון של החג חייבים המוסלמים להשתתף בתפילת החג במסגד או בחדר תפילה וחלקם קוראים פסוקי קוראן בבתי קברות.
- **הסעדה:** בדומה למנהג במכה, נהוג לשחוט בחג טלה או כבש, כזכר לקורבן "עקדת ישמעאל" ומהבשר מכינים את סעודת החג. מצוות החג מורה לחלק את בשר הקורבן ל-3 חלקים: הראשון למקריב הקורבן, השני למשפחתו והשלישי לעניים.
- **קוד לבוש:** במהלך החג, מקפידים החוגגים לקנות בגדים חדשים לבני המשפחה וללבוש בגדים חגיגיים.
- **ציין החג:** משפחות רבות מציינות את תחילתו של החג בפעילויות לילדים ובחלוקת דברי מתיקה.
- **ביקורים:** משפחות רבות מציינות את ימי החג בביקורים משפחתיים ולכן מומלץ שהארגון יעריך מבעוד מועד על מנת לאפשר ביקורים אלו באמצעות התאמת שעות הפעילות בימים אלו.
- **סוגיות דתיות בטיפול:** מומלץ לארגון לבדוק טרם הצום (כאמור, יום לפני החג) מי הם המקורות הקהילתיים והדתיים הרלוונטיים לפתרון מקרים טיפוליים שיש בהם סתירה בין הטיפול הרפואי לבין הנחיות הצום.
- **מתחים חברתיים – פוליטיים** – השנה, יתכן שעיד אלאדחא יחול במקביל לצום יום כיפור. על רקע אירועים בעבר, ראוי לשקול, להקצות מרחבים סגורים ונוחים לציין החג עבור מטפלים ומטופלים מוסלמים ובני משפחותיהם על מנת למנוע חיכוכים בין אנשים המצויים בתענית ובצום לבין אלו החוגגים וסועדים ארוחות חג.
- **התייחסות הארגון:** ראשית, מומלץ לברר מי מהמטופלים או החולים במחלקה מציינים את החג ולהתחשב בצרכיהם בהתאם. להלן, כמה המלצות ספציפיות:
 - במהלך החג נהוג לברך מוסלמים בברכות הבאות: **כָּל עָאם וְאַנְתֶּם בְּחַיִּיר** או **עיד סעיד** (כל שנה אתם בטוב או חג שמח). רצוי לתלות שלטים בעברית ובערבית המציינים את בוא החג.
 - אנו ממליצים לארגוני בריאות המטפלים בילדים לציין את בוא החג באמצעות פעילויות משמחות וחלוקת דברי מתיקה או עוגיות לילדים.
 - כדאי להפנות מטופלים מוסלמים לחדר התפילה בארגון הבריאות, במידה וחדר כזה קיים (ואם לא – להקצות חדר לשם כך).
 - מומלץ לארגון לציין את ארוחת החג ולכלול בתפריט בשר (בתיאום ובדיאלוג עם נציגים רלוונטים של הקהילה).
 - יש לשקול להרחיב את שעות הביקור בימי החג.
 - מומלץ לארגונים העובדים במשמרות להיערך מבעוד מועד לשיבוצי העובדים, לאור העובדה שיום כיפור ועיד אלאדחא חלים במקביל, ויתכן שיהיה קושי בשיבוץ המשמרות בימים אלו.

קישורים מועילים:

ויקיפדיה:

http://he.wikipedia.org/wiki/חג_הקורבן

נציבות המדינה – ימי בחירה וחופשות על פי הדתות השונות:

<http://www.csc.gov.il/DataBases/Pages/Calander.aspx>

תודה לקאסם בדארנה, מנהל עמותת אל-תאג', ולצוות המרכז הבין תרבותי לירושלים: עזאדין אלסעד, ד"ר מיכל שוסטר, ד"ר חגי אגמון-שניר אורנה שני וחנן אוחנה על הכנת האיגרת. אגרות מידע נוספות לגבי חגים ומועדים בארגוני בריאות ניתן למצוא [בדף הפרסומים של המרכז הבין-תרבותי לירושלים](http://www.jicc.org.il/heb) (<http://www.jicc.org.il/heb>).